

ἀτσαχένιος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἄτσαχας* καὶ τῆς καταλ. -ένιος.

Ὁ οἶονεὶ ἀπὸ *ἄτσαχα* κατεσκευασμένος ἢ ὅμοιος μὲ *ἄτσαχαν*, μεταφ. νωθρὸς τὴν διάνοιαν, ἀνόητος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἄσωστος* 5.

ἀτσάχι τό, Θήρ. *ἀτσάκι* Ρόδ. *ἄσ-σάκι* Κάσ.

Ἀγνώστου ἐτύμου. Ὁ τύπ. *ἄσ-σάκι* διὰ τὴν ιδιωματικὴν τροπὴν τοῦ *τς* εἰς *σ-σ*.

**Ἀτσαχας*, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἄσμι.

Τὴν ἔρημὴν μου τὴν καρδίαν | κάμε μου ἀτσάκι, ἄν - **Ηλιὰ* Κάσ. Ἡ λ. ἐν τῷ πληθ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. **Ἀτσαδα* Ἀμοργ. **Ἀξάχια* Σέρφ. **Ἀξάσια* Σῦρ.

ἀτσαχοβόλι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἄτσαχας* καὶ τῆς καταλ. -βόλι.

Τόπος ὅπου ὑπάρχει πλησμονὴ πυρίτου λίθου. Συνών. *ἀτσαχοθέμι*.

***ἀτσαχογκρεμνάρι** τό, *ἀτσαχογκρέμναρο* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἄτσαχας* καὶ *κρεμνός* καὶ τῆς καταλ. -άρι (Ι).

Κρημνὸς ἀπὸ *ἄτσαχαν*.

ἀτσαχοθέμι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἄτσαχας* καὶ τῆς καταλ. -θέμι.

**Ἀτσαχοβόλι*, ὁ ἰδ.

ἀτσαχοκεφαλιά ἡ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀτσαχοκέφαλος*.

Κουφόνοια, μωρία. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀνογιά*.

ἀτσαχοκέφαλος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *ἀτσαχοκέφαλος* Νάξ. (Σκαδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἄτσαχας* καὶ *κεφάλι*.

1) Δυνατός, ἰσχυρὸς Νάξ. (Σκαδ.) Πβ. *σιδεροκέφαλος*. 2) Μωρός, κουφόνοιος, ἀσύνετος Νάξ. (Ἀπύρανθ.): **Ἀτσαχοκέφαλος εἶν' κ' ἐντός*, ὅτι τοῦ κατέβη κάνει, μήτε κανενοῦς ἀκούει μήτε κάνει ἐρωτᾷ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἄσωστος* 5.

ἀτσαχόπετρα ἡ, ἀμάρτ. *ἀτσακόπετρα* Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἄτσαχας* καὶ *πέτρα*.

**Ἀτσαχας* 1, ὁ ἰδ.

ἀτσάχτιστος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἄ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. **τσαχτιστός* <*τσαχτίζω*.

Ὁ μὴ προστριβεῖς διὰ τὴν ἀνάψην: *Σπίρτο ἀτσάχτιστο*.

ἀτσεκούρωτος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἄ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. **τσεκουρώτος* <*τσεκουρώνω*.

1) Ὁ μὴ πληγεὶς διὰ πελέκewς. 2) Μεταφ. ὁ μὴ ὑποστὰς μεγάλῃν τιμωρίαν: *Δὲν τό 'λπιζα νὰ μείνω ἀτσεκούρωτος γιὰ τὴ ζημιὰ ποῦ 'κανα*.

ἀτσελίκωτος ἐπίθ. πολλαχ. *ἀτσιλίκωτος* ἑνιαχ. *ἀτσιλίκωντος* Μακεδ. Στερελλ.

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἄ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. **τσελικώτος* <*τσελικώνω*.

Ὁ μὴ διὰ χάλυβος στομωμένος ἐνθ' ἄν.: **Ἀτσελίκωτο* ἀξινάρι - ὑνὶ κττ. Συνών. *ἀστόμωτος* 1, *ἀτσάλωτος*.

ἀτσέρωτος ἐπίθ. ἀμάρτ. *ἀτσερούτους* Εὐβ. (Στρόπον.)

**Ἰμβρ.* *ἀτσερούτους* Σάμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἄ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. **τσερωτός* <*τσερώνω*, παρ' ὃ καὶ *τσιρώνω*.

Ὁ μὴ περικεκαυμένος ἐνθ' ἄν.: *Ρέγα ἀτσερούτ' δὲν τρώει Σάμ.* Σ' εἶπα νὰ τσιρώσ' *δ'* ὄρθα κι σὺ *δ'* μαγέριψις ἀτσερούτ' **Ἰμβρ.* *Τό 'χου ἀτσερούτου τοῦ ψουμὶ* (ὅταν δὲν ἔχη σχηματισθῇ ἐπίταγος) *Στρόπον*.

ἀτσετάρος ἐπίθ. Πελοπν. (Μάν.)

Πιθανῶς σχετίζεται ἐτυμολογικῶς πρὸς τὸ ρ. *ἀτσε-τάρω*.

**Ἀπρόσεκτος*, ἀδιάφορος: **Ἀτσετάρο* παιδί.

ἀτσετάρω Κρήτ. *ἀτσετέρνω* Κρήτ. (Μύρθ.) **τσιτέ-ρου* Λυκ. (Λιβύσσ.) *ἡτσετάρω* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) **τσετα-ρίζω* Πελοπν. (Μάν.) Μέσ. *ἀτσετάρομαι* Κρήτ.

Ἐκ τοῦ Βενετ. *acetar*. Ἡ λ. καὶ ἐν Στάθ. πρᾶξ. Γ' στ. 493 (ἐκδ. ΚΣάθα) **πειδὴ καὶ σκούζα κάνεις μου, τὴ σκούζα ἀτσετάρω | καὶ φίλο ἀπῶδα καὶ ὁμπρὸς καλὸ θὰ σὲ στιμάρω*.

Καταδέχομαι ἐνθ' ἄν.: *Δὲ μᾶς ἀτσετάρεις Κρήτ.* Ὡς μᾶς εὐρῆκετε, μᾶς ἀτσετάρειτε Μύρθ. **Ἀφοῦ μᾶς ἀτσετάρουν ἕνα, τοὺς ἀτσετάρουμε δέκα Κρήτ.* Κάνεις δὲ μὲ **τσετάρει* Μάν. **Ἀν ἡτσετάρης, κάτσε καὶ τοῦ λόου σου νὰ φᾶς* Ἀπύρανθ. || Ἄσμι.

Μπέδω σου χαιρετίσματα μὲ τὸν ἀξάδερφό μου καὶ σὺ ἀτσετάρε τονε σὰν νὰ 'μαι κι ἀπατός μου Κρήτ.

**Ἀν θέλῃς κι ἀτσετάρεσαι, κουδάρισσα σὲ βάνω αὐτόθ.*

**Ἀν ἡτσετάρης, πᾶρε με καὶ μένα σύδροφό σου ποῦ θὰ πααίνωμε μαζὶ 'ς τῶν ἀγαπητικιῶ σου* Ἀπύρανθ.

ἄτσι τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σίφν.

Λέξις πεποιημένη.

Ἐν τῇ παιδικῇ γλώσσῃ 1) Τὸ καινούργες ἔνδυμα Σίφν. 2) Τὸ φῶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.): *Σῶπα, μωρό μου, σῶπα, γιὰ 'ε' τ' ἄτσι!* ('ε=ἰδέ). 3) Τ' ἄτσι δοδάκι—ἡ θεία κοινωνία Νάξ. (Ἀπύρανθ.): *Θὰ πάμε 'ς τὴν ἐγλησὰ νὰ πάρῃ τὸ παιδί μου τ' ἄτσι δοδάκι!* Συνών. *χερυσὸ δοντάκι*.

ἀτσία ἡ, Τσακων. **τσία* Τσακων.

Ἐκ τοῦ Λατίν. *ascia*.

**Ἀξίνη*. Συνών. *ἄξινάρα* 2, *ἄξινάρι* 1, *ἄξινη* 1.

ἀτσιγαρία ἡ, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀτσιγάρος*.

*Ἐλλειψις τσιγάρου ἰδίᾳ ὡς ἀποτέλεσμα ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων χρημάτων: **Εσκάσα ἀπὸ τὴν ἀτσιγαρία*. **Εχω ἀτσιγαρία ποῦ δὲ λέγεται*.

ἀτσιγάριστος ἐπίθ. κοιν. *ἀτσιγάριστους* βόρ. ἰδιώμ. *ἀτσιγάριστος* Νάξ. (Γαλανᾶδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἄ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. *τσιγαριστός* <*τσιγαρίζω*.

1) Ἐπὶ ἐδεσμάτων, ὁ μὴ ἐν ζέοντι ἐλαίῳ ἢ βουτύρῳ περικαεῖς κοιν.: **Ἀτσιγάριστο κρέας - κρεμμύδια - χόρτα κττ.* Ἀντίθ. *τσιγαριστός*. 2) Ὁ μὴ διὰ ζέοντος ἐλαίου, βουτύρου κττ. ἀρτυθεῖς Πελοπν. (Κορινθ.) κ.ά.: *Μακαρόνια ἀτσιγάριστα*.

ἀτσιγάρος ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἄ-* καὶ τοῦ οὐσ. *τσιγάρο*.

1) Ὁ μὴ ἔχων τσιγάρο, ὁ μὴ καπνίζων ἰδίᾳ δι' ἔλλειψιν χρημάτων πολλαχ. 2) Ὁ στερούμενος παντελῶς χρημάτων *Λεξ. Δημητρ.*

ἀτσιγγανάκι τό, κοιν. *ἀτσιγγανάκι* πολλαχ. *ἀτσιγγανάκι* Κρήτ. *τσιγγανάκι* σύννηθ.

*Ὑποκορ. τοῦ ὄν. **Ἀτσιγγανός*.

